

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
VERICA TRSTENJAK

föredraget den 11 september 2008 ¹

I — Inledning

1. I förevarande mål har domstolen att ta ställning till ett överklagande som har inletts av den före detta ledamoten Koldo Gorostiaga Atxalandabaso (nedan kallad klaganden) mot det beslut som förstainstansrätten meddelade den 24 april 2007 i mål T-132/06, Gorostiaga Atxalandabaso mot parlamentet. ²

2. I detta beslut ogillade förstainstansrätten klagandens talan om ogiltigförklaring av det beslut som Europaparlamentets generalsekreterare hade fattat den 22 mars 2006, som avsåg att reglera återbetalningen av felaktigt utbetalad ersättning.

¹ — Originalspråk: tyska.

² — Förstainstansrättens beslut av den 24 april 2007 i mål T-132/06, Gorostiaga Atxalandabaso mot parlamentet.

II — Tillämpliga bestämmelser

3. Följande anges i artikel 27 i bestämmelserna för kostnadsersättningar och andra ersättningar till Europaparlamentets ledamöter (nedan kallade FID-bestämmelserna):

”2. Varje ledamot som anser att dessa bestämmelser inte har tillämpats på ett korrekt sätt kan skriftligen vända sig till generalsekreteraren. Om enighet inte uppnås mellan ledamoten och generalsekreteraren hänvisas ärendet till kvestorerna, som fattar beslut efter att ha hört generalsekreteraren. Kvestorerna kan även höra ordföranden och/eller presidiet.

3. Om generalsekreteraren i samråd med kvestorerna konstaterar att otillbörliga belopp har betalats ut i form av traktamenten som anges i dessa bestämmelser, skall han se

till att berörd ledamot återbetalar dessa belopp.

med budgetordning för Europeiska gemenskapens allmänna budget ³ (nedan kallad budgetförordningen), föreskrivs följande:

4. I undantagsfall, och på generalsekreterarens förslag, kan presidiet, i enlighet med artikel 73 i budgetförordningen och tillhörande genomförandebestämmelser, uppdra åt generalsekreteraren att tills vidare inställa utbetalning av de ersättningar som utbetalas till Europaparlamentets ledamöter ända till dess att den berörde ledamoten har återbetalat de belopp som utbetalats på felaktiga grunder.

”Egna medel som ställs till kommissionens förfogande och varje fordran som är säker, likvid och förfallen till betalning skall fastställas genom ett betalningskrav som lämnas över till räkenskapsföraren, åtföljd av en debetnota ställd till gäldenären, och båda dokumenten skall upprättas av den behörige utanordnaren.”

5. Enligt artikel 73.1 i budgetförordningen gäller följande:

Presidiets beslut skall fattas för att säkerställa ett fullgott utförande av uppdraget som ledamot av Europaparlamentet och för att institutionens verksamhet skall fungera väl. Den berörde ledamoten skall höras innan ett beslut fattas.”

”Räkenskapsföraren skall ansvara för betalningskraven för fordringar som den behörige utanordnaren fastställt på vederbörligt sätt. Han/hon skall säkerställa att gemenskapernas fordringar betalas samt att gemenskapernas rättigheter tillvaratas.

Räkenskapsföraren skall kräva in medel genom avräkning i de fall samma gäldenär har en fordran på gemenskapen, förutsatt att denna fordran är säker, obestridd och förfallen till betalning.”

4. I artikel 71.2 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002,

³ — EGT L 248, s. 1.

6. I artikel 83 i kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002, av den 23 december 2002, om genomförandebestämmelser för budgetförordningen ⁴ föreskrivs följande:

genheter görs av de delegerade utanordnarna till de vidaredelegerade utanordnarna.”

”Om det konstateras att gäldenären har en fordran på gemenskapen som är säker, likvid och förfallen till betalning skall räkenskapsföraren – oavsett tidpunkt i förfarandet, men efter att ha underrättat den behörige utanordnaren och gäldenären – kräva in medel genom avräkning av den genom en betalningsorder fastställda fordran.”

III — De faktiska omständigheterna och förfarandet

A — Bakgrunden till tvisten

7. I artikel 5 i de interna bestämmelserna för genomförande av Europaparlamentets budget, som antogs den 4 december 2002, anges följande:

”3. Genom beslut fattat av institutionen, företrädd av sin talman, om delegering av befogenheter har generalsekreteraren utsetts till huvudansvarig delegerad utanordnare.

8. Klaganden är en före detta ledamot av Europaparlamentet, som utövade sitt uppdrag under den femte mandatperioden (1999–2004). Genom skrivelse av den 26 november 2003 fastställde parlamentets generalsekreterare att klaganden skulle betala 176 516 euro till Europaparlamentet eftersom det inte kunde styrkas hur olika ersättningar till ledamoten hade använts. En del av skulden hade redan betalats år 2002.

4. Den huvudansvarige delegerade utanordnaren delegerar befogenheter till de delegerade utanordnarna. Vidaredelegering av befo-

9. Genom sitt beslut av den 24 februari 2004 innehöll generalsekreteraren en del av dagtraktamentena och ersättningen för allmänna utgifter för att genom avräkning driva in det utestående beloppet på 118 360,18 euro. I beslutet föreskrevs dessutom att övergångsersättning, om mandatet

4 — EGT L 357, s. 1.

upphör, och alla andra betalningar till klaganden skulle innehållas, för det fall klagandens mandat skulle upphöra, till dess att hans skuld till Europaparlamentet hade betalats.

sitt beslut med att det förfarande som föreskrivs i artikel 27.4 i FID-bestämmelserna hade åsidosatts, eftersom generalsekreteraren inte var behörig att besluta om avräkningen i fråga utan att ha getts befogenhet av presidiet.

10. Den 20 april 2004 väckte klaganden talan om ogiltigförklaring av beslutet av den 24 februari 2004 vid förstainstansrätten. Klaganden åberopade åtta grunder till stöd för sin talan om ogiltigförklaring av beslutet.

12. De två första punkterna i domslutet har följande lydelse:

11. Genom dom av den 22 december 2005 i mål T-146/04, Gorostiaga Atxalandabaso mot parlamentet,⁵ ogiltigförklarade förstainstansrätten delvis beslutet av den 24 februari 2004. I punkt 84 i denna dom fastställde förstainstansrätten att det angripna beslutet i huvudsak innehåller två delar, nämligen dels generalsekreterarens konstaterande att de belopp som nämns i beslutet har betalats ut till klaganden på felaktiga grunder och att de skall drivas in, dels beslutet att driva in beloppen genom avräkning från den ersättning som ska betalas ut till klaganden. Efter att ha prövat den första grundens andra delgrund, som endast avsåg frågan huruvida den andra delen av det angripna beslutet är rättsenlig, fastställde förstainstansrätten att beslutet ska ogiltigförklaras i den del det i beslutet föreskrivs att det belopp som klaganden är skyldig ska drivas in genom avräkning. Förstainstansrätten motiverade

”1) Europaparlamentets generalsekreterares beslut av den 24 februari 2004 om återkrav av kostnadsersättningar och andra ersättningar som betalats ut till sökanden i dennes egenskap av parlamentsledamot ogiltigförklaras i den del det i beslutet föreskrivs att det belopp som sökanden är skyldig skall drivas in genom avräkning.

2) Talan ogillas i övrigt.”

⁵ — Förstainstansrättens dom av den 22 december 2005 i mål T-146/04, Gorostiaga Atxalandabaso mot parlamentet (REG 2005, s. II-5989).

13. Ingen av parterna har överklagat denna dom.

14. Genom beslut av den 1 februari 2006 gav presidiet generalsekreteraren i uppdrag, i enlighet med artikel 27.4 i FID-bestämmelserna, att återkräva felaktigt utbetalda kostnadsersättningar.

15. Den 22 mars 2006 antog generalsekreteraren ett nytt beslut (nedan kallat det angripna beslutet) mot klaganden, genom vilket förfarandet för att driva in fordran mot klaganden återupptogs, varvid det förfarandefel som bestod i att befogenhet inte hade tilldelats i enlighet med de krav som angetts i domen av den 22 december 2005 skulle avhjälpas.

16. I det angripna beslutet beaktade generalsekreteraren såväl domen av den 22 december 2005 som presidiets beslut av den 1 februari 2006. Han hänförde sig också till de väsentliga delarna av förfarandet som hade medfört att ett belopp om 118 360,18 euro hade fastställts och hänvisade till den omständigheten att beslutet hade antagits för att verkställa domen av den 22 december 2005.

17. Enligt punkt 1 i det angripna beslutet gavs räkenskapsföraren vid parlamentet i enlighet med artikel 73 i budgetförordningen i uppdrag att driva in fordran som uppgick till 118 360,18 euro. I punkterna 1 och 2 preciseras att skulden kunde drivas in genom avräkning från de kostnadsersättningar och övriga ersättningar som klaganden hade rätt till.

B — Förfarandet vid förstainstansrätten och det överklagade beslutet

18. Klaganden väckte genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 12 maj 2006 talan om ogiltigförklaring av beslutet av den 22 mars 2006. I denna yrkade klaganden att det angripna beslutet skulle ogiltigförklaras och att parlamentet skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

19. Klaganden åberopade elva grunder till stöd för sin talan, vilka förstainstansrätten i samtliga fall lämnade utan bifall. Genom det överklagade beslutet ogillade förstainstansrätten den talan som hade väckts mot det angripna beslutet i dess helhet och beslutade att klaganden skulle ersätta kostnaderna för förfarandet.

20. I det följande ska endast de delar av det överklagade beslutet nämnas som hänför sig till förevarande överklagande.

21. Med den första grunden gjorde klaganden gällande att principen om domars rättskraft hade åsidosatts, eftersom det fel som skett i förfarandet för att driva in beloppet enligt klagandens uppfattning inte kunde avhjälpas, eftersom förstainstansrätten hade ogiltigförklarat beslutet av den 24 februari 2004 på grund av att en behörighetsbestämmelse hade åsidosatts. Den omständigheten att denna rättsakt i juridiskt hänseende inte existerar innebär således att felet inte kan avhjälpas.

22. Förstainstansrätten fastställde i detta avseende i punkt 30 i det överklagade beslutet att generalsekreteraren, i enlighet med bestämmelsen i artikel 27.4 i FID-bestämmelserna, såsom denna har tolkats i punkterna 86–97 i domen, hade rätt att anta det omtvistade beslutet av den 22 mars 2006 efter det att presidiet hade gett generalsekreteraren i uppdrag att driva in fordran. I punkt 32 i det överklagade beslutet anförde förstainstansrätten att den omständigheten att det enligt domen inte längre fanns någon rättslig grund för att innehålla 40 398,80 euro inte hade kunnat medföra att parlamentets fordran mot klaganden som uppgår till 118 360,18 euro upphörde, eftersom frågan om huruvida beloppet kan krävas in genom avräkning är en annan fråga.

23. Förstainstansrätten fann följaktligen att det var uppenbart att talan inte kunde bifallas på den första grunden.

24. Med den tredje grunden återopade klaganden force majeure som förklaring till att den inte kunnat styrka vissa utgifter.

25. Förstainstansrätten fann att det var uppenbart att talan inte kunde bifallas på denna grund, eftersom denna argumentation enligt dess uppfattning var ägnad att ifrågasätta rättskraften av domen av den 22 december 2005.

26. Med den sjunde grunden gjorde klaganden gällande att presidiets beslut av den 1 februari 2006 inte hade delgetts. Klaganden ansåg att Europaparlamentet hade åsidosatt artikel 20 i den europeiska kodexen för god förvaltningssed som föreskriver en skyldighet att delge beslut som berör enskildas rättigheter eller intressen.

27. Förstainstansrätten fann att det var uppenbart att talan inte kunde bifallas på denna grund, eftersom kodexen inte var rättsligt bindande.

C — Förfarandet vid domstolen och parternas yrkanden

28. Klaganden ingav förevarande överklagande genom en ansökan av den 2 juli 2007, vilken registrerades vid domstolens kansli den 5 juli 2007. I ansökan har klaganden yrkat att domstolen ska

— upphäva förstainstansrättens beslut av den 24 april 2007 i mål T-132/06,

— slutligt avgöra tvisten,

— ogiltigförklara det beslut som Europaparlamentets generalsekreterare fattade den 22 mars 2006 om att förplikta klaganden att återbetala 118 360,18 euro och att innehålla olika ersättningar till parlamentsledamöter som parlamentet skulle utbetala till honom, och

— förplikta parlamentet att bära sin rättegångskostnad och att ersätta klagandens rättegångskostnad.

29. Europaparlamentet inkom med sin svarsskrivelse den 18 september 2007. I svarsskrivelsen har Europaparlamentet yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet i sin helhet, och

— förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

30. Domstolens ordförande fastställde genom beslut av den 12 oktober 2007 att det inte är nödvändigt att inge en replik.

31. Efter det skriftliga förfarandet hördes parterna muntligen vid förhandlingen som ägde rum den 5 juni 2008.

D — Grunder som har åberopats till stöd för överklagandet samt parternas argument

32. Klaganden har åberopat sex grunder mot det överklagade beslutet.

33. Med den *första grunden* har klaganden ifrågasatt tillämpningen av artikel 111 i förstainstansrättens rättegångsregler, vilken medförde att klaganden framtogs rätten till en rättvis rättegång, eftersom klaganden inte hördes av förstainstansrätten innan beslutet fattades och klaganden inte heller kunde bemöta parlamentets argument. Klaganden har dessutom gjort gällande att förstainstansrätten genom att den inte på förhand informerade klaganden om sin avsikt att avgöra saken genom att meddela ett beslut gjorde det omöjligt för klaganden att överklaga beslutet. Förstainstansrätten har följaktligen åsidosatt klagandens rätt till försvar, den kontradiktoriska principen och rätten till en rättvis rättegång.

34. Parlamentet har genmält att förstainstansrätten har tillämpat artikel 111 i rättegångsreglerna på ett korrekt sätt och att den inte har åsidosatt klagandens rätt till försvar.

35. Med den *andra grunden* har klaganden gjort gällande att principen om opartiskhet har åsidosatts, eftersom talan i de båda målen T-146/04 och T-132/06 som klaganden anhängiggjorde – vilka föranledde domen av den 22 december 2005 och beslutet av den 24 april 2007 – prövades i sak av samma domare. Den ovannämnda principen innebär dock att samma domare inte kan pröva, inte ens i samma instans, ett mål som avser faktiska omständigheter som är identiska eller har ett tillräckligt samband med de faktiska omständigheterna i ett mål som domarna tidigare har avgjort.

36. Parlamentet har genmält att den tes som klaganden har förespråkat saknar grund och inte har något stöd i gemenskapsdomstolarnas rättspraxis. I den tvist i vilken det överklagade beslutet antogs var det dessutom fråga om huruvida parlamentet hade uppfyllt de skyldigheter som följde av domen av den 22 december 2005. Parlamentet anser därför att den omständigheten att de båda tvisterna avgjordes av samma domare inte kan ifrågasättas på rättsliga grunder.

37. Med den *tredje grunden* har klaganden hävdatt att förstainstansrätten gjorde en felaktig bedömning av räckvidden av domen av den 22 december 2005. Eftersom det beslut som parlamentets generalsekreterare fattade den 24 februari 2004 ogiltigförklarades på grund av att behörighet saknades, hade klaganden nämligen inte något skäl att överklaga domen till domstolen, eftersom förstainstansrättens konstaterande att det saknades behörighet medförde att det beslut som var behäftat med detta fel upphörde att existera.

38. Parlamentet har invänt att förstainstansrätten endast delvis ogiltigförklarade det beslut som parlamentets generalsekreterare fattade den 24 februari 2004. Beslutet ogiltigförklarades i själva verket endast i den del det i beslutet fastställdes att de belopp som klaganden var skyldig att betala skulle drivas in genom avräkning.

39. Med den *fjärde grunden* har klaganden ifrågasatt förstainstansrättens systematiska vägran att beakta de argument som klaganden hade anfört för att det beslut som parlamentets generalsekreterare fattade den 22 mars 2006 skulle ogiltigförklaras. Sistnämnda beslut utgjorde nämligen ett nytt beslut, som skiljer sig från beslutet av den 24 februari 2004, och förstainstansrätten var därför skyldig att pröva alla materiella och formella grunder som klaganden hade anfört för att angripa beslutet.

40. Parlamentet har bestritt dessa påståenden och erinrat om att förstainstansrätten i domen av den 22 december 2005 delade parlamentets uppfattning att beloppen hade utbetalats felaktigt. Felet i beslutet av den 24 februari 2004 kunde följaktligen avhjälpas.

41. Med den *femte grunden* har klaganden klandrat förstainstansrätten för att den vägrade att pröva den grund som avsåg force majeure, trots att någon sådan grund inte hade åberopats i talan mot beslutet av den 24 februari 2004. Klaganden har till stöd för sitt överklagande snarare åberopat faktiska omständigheter som uppkom först efter det att det berörda beslutet hade fattats.

44. Parlamentet har genmält att förstainstansrätten endast fastställde att den ovannämnda texten inte hade någon rättsverkan och fastslog därför med rätta att den inte var tillämplig.

IV — Rättslig bedömning

42. Parlamentet har erinrat om att klaganden i det förfarande som resulterade i domen av den 22 december 2005 huvudsakligen gjorde gällande samma grund och att förstainstansrätten därför med rätta avvisade denna grund. De faktiska omständigheter som klaganden framförde för att styrka att force majeure föreligger inträffade i vart fall först efter det att beslutet av den 22 mars 2006 hade antagits och kunde därmed inte föranleda en ogiltigförklaring av beslutet.

43. Med den *sjätte grunden* har klaganden gjort gällande att förstainstansrätten felaktigt har underlåtit att pröva om parlamentet hade åsidosatt principen om god förvaltningssed som föreskrivs i artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i den kodex för god förvaltningssed som parlamentet antog den 6 december 2001. Klaganden har i detta avseende erinrat om att den ovannämnda principen hör till de grundläggande principerna, vilkas efterlevande garanteras av domstolen.

A — Bedömning av grunderna för överklagandet

1. Den första grunden: Åsidosättande av rätten till en rättvis rättegång

45. Enligt artikel 58 i domstolens stadga kan ett överklagande endast grunda sig på rättegångsfel som kränker den klagandes intressen. Med den första grunden har klaganden huvudsakligen ifrågasatt tillämpningen av artikel 111 i förstainstansrättens rättegångsregler, som den anser vara rättsstridig i den mån som klaganden främtogs rätten till en rättvis rättegång.

46. Klaganden har således gjort gällande ett förfarandefel genom vilket dess intressen och rättigheter ska ha påverkats. Denna grund kan följaktligen tas upp till sakprövning. Det ska i det följande undersökas om denna grund även är välgrundad, det vill säga om förstainstansrätten har gjort sig skyldig till en felaktig

tillämpning av artikel 111 i rättegångsreglerna.

47. Enligt artikel 111 i rättegångsreglerna kan förstainstansrätten, om det är uppenbart att rätten saknar behörighet att pröva viss sak eller att talan inte kan tas upp till prövning eller att talan helt saknar rättslig grund, fatta ett motiverat beslut utan ytterligare behandling. Ett sådant beslut kan fattas ex officio när som helst under rättegången utan att parterna måste ges tillfälle att yttra sig avseende denna möjlighet.⁶ Denna förfarandebestämmelse ger förstainstansrätten i rättsligt hänseende såväl ett utrymme för skönsmässig bedömning vad beträffar frågan huruvida ovan nämnda rättsliga villkor är uppfyllda som ett utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller frågan huruvida saken ska avgöras genom beslut. Genom denna bestämmelse åläggs förstainstansrätten emellertid samtidigt skyldigheten att motivera sitt beslut.

48. Enligt förstainstansrättens fasta rättspraxis kan ett avgörande enligt denna bestämmelse bland annat ske genom beslut när förstainstansrätten finner att handlingarna i målet innehåller tillräckliga upplysningar för att avgöra den anhängiggjorda tvisten.⁷ Detta var, såsom uttryckligen framgår av punkt 23 i det överklagade beslutet, fallet

i förevarande mål. Förstainstansrätten ansåg för det första att den hade tillgång till samtliga faktiska omständigheter som var relevanta för avgörandet och att det därför inte fanns något behov av att hålla en muntlig förhandling. Efter att ha gjort en bedömning av de faktiska omständigheter som hade åberopats var förstainstansrätten för det andra övertygad om att det var uppenbart att talan i vissa delar inte kunde upptas till prövning och att den i övriga delar var ogrundad. Tillämpningen av artikel 111 i förstainstansrättens rättegångsregler såsom förfaranderegler kan följaktligen inte ifrågasättas på rättsliga grunder i förevarande fall.

49. Klaganden har inte heller visat på vilket sätt han skulle ha förlorat rätten att framföra yttranden som han inte redan hade kunnat framföra skriftligen. Klaganden måste framför allt förklara vilka av parlamentets argument som han hade velat gå in på närmare inom ramen för ett kontradiktoriskt förfarande.

50. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser den första grunden.

2. Den andra grunden: Åsidosättande av rätten till en opartisk domstol

51. Bedömningen av klagandens påstående om att principen om opartiskhet har åsido-

6 — Se, för ett liknande resonemang, Rengeling, H.-W./Middeke, A./Gellermann, M., *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union*, München 2003, 26 §, punkt 18, s. 463, Lenaerts, K./Arts, D./Maselis, I., *Procedural Law of the European Union*, andra upplagan, London 2006, punkt 24-112, s. 577.

7 — Förstainstansrättens beslut av den 9 juli 1991 i mål T-48/91, Minic mot revisionsrätten (REG 1991, s. II-479), punkt 11, och av den 8 december 1999 i mål T-79/99, Euro-Lex mot harmoniseringsbyrån (REG 1999, s. II-3555), punkt 10.

satts inom ramen för förfarandet i första instans kräver inledningsvis några preciseringar i faktiskt hänseende.

52. Klaganden har gjort gällandet att talan i de båda målen T-146/04 och T-132/06 som väckts av klaganden prövades i sak av samma domare. Detta stämmer emellertid endast såtillvida att samtliga ledamöter i förstainstansrättens andra avdelning som handlade mål T-132/06 även avgjorde mål T-146/04, som hade tilldelats den andra avdelningen i utökad sammansättning. Omvänt gäller att två av de domare som avgjorde mål T-146/04 inte handlade mål T-132/06. Dessutom innehade samma domare, såsom klaganden helt riktigt har påpekat, funktionen som avdelningsordförande och referent i de aktuella målen.

53. Denna omständighet är enligt klagandens uppfattning tillräcklig för att det ska anses föreligga ett åsidosättande av rätten till en rättvis rättegång inför en opartisk domstol som följer av såväl artikel 6.1 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad Europakonventionen) som artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan). Klaganden anser att den ovannämnda principen innebär att samma domare inte kan pröva, inte ens i samma instans, ett mål som avser faktiska omständigheter som är identiska eller har ett tillräckligt

samband med de faktiska omständigheterna i ett mål som domarna tidigare har avgjort.

54. Det ska i detta avseende inledningsvis erinras om att gemenskapen ännu inte har anslutit sig till Europakonventionen,⁸ vilket innebär att det saknas rättslig grund för en direkt tillämpning av bestämmelserna i detta folkrättsliga avtal inom gemenskapens rättsordning.⁹ Enligt fast rättspraxis utgör de

8 — I sitt yttrande 2/94 av den 28 mars 1996 (REG 1996, s. I-1759) drog domstolen slutsatsen att gemenskapen på gemenskapsrättens dåvarande stadium ännu inte var behörig att ansluta sig till Europakonventionen. EU håller emellertid på att skapa rättsliga förutsättningar som krävs för en anslutning. I artikel 1-9. 2 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa (2004/C 310/01) föreskrevs således att unionen skulle ansluta sig till Europakonventionen. Denna behörighet återfinns numera i artikel 6.2 i Fördraget om Europeiska unionen i den genom Lissabonfördraget ändrade lydelsen (EUT C 115, 2008, s. 1). I artikel 17 i tilläggsprotokoll 14 till Europakonventionen av den 13 maj 2004, som i första hand innehåller bestämmelser som reformerar Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna, föreskrivs ett tillägg till artikel 59 i Europakonventionen som har följande lydelse: "EU kan ansluta sig till denna konvention".

9 — Enligt artikel 281 EG har gemenskapen egen status av juridisk person och är i egenskap av folkrättsligt rättssubjekt ur ett folkrättsligt perspektiv i princip endast bunden av internationella avtal som den har ratificerat. Artikel 300.7 EG reglerar i sin tur detta avtals bindande verkan inom gemenskapen genom att ålägga gemenskapsorganen och medlemsstaterna att genomföra och beakta gemenskapsavtal. Gemenskapsavtal som kommit till stånd i enlighet med och med beaktande av bestämmelserna i primärrätten är enligt fast rättspraxis "en integrerad del av gemenskapens rättsordning". Förutsättningen och den relevanta tidpunkten för folkrättens giltighet inom gemenskapens rättsordning är att det aktuella avtalet har trätt i kraft, det vill säga att det är folkrättsligt bindande för gemenskapen (se dom av den 30 april 1974 i mål 181/73, Haegeman, REG 1974, s. 449; svensk specialutgåva, volym 2, s. 281, punkt 5, av den 26 oktober 1982 i mål 104/81, Kupferberg, REG 1982, s. 3641, punkterna 11–13, svensk specialutgåva, volym 6, s. 531, och av den 11 september 2003 i mål C-211/01, kommissionen mot rådet, REG 2003, s. I-8913, punkt 57). Lenaerts, K./Van Nuffel, P., *Constitutional Law of the European Union*, andra upplagan, London 2005, punkt 17-092, s. 740, anser också att ikraftträdandet av ett gemenskapsavtal är avgörande. De har emellertid påpekat att även ett avtal som har ingåtts av medlemsstaterna kan vara bindande för gemenskapen, nämligen när gemenskapen har förpliktat sig att utöva sina befogenheter i överensstämmelse med avtalet. De har i detta avseende hänvisat till Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 och protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning som nämns i artikel 63.1 EG utan att emellertid nämna Europakonventionen. Dessutom har Europeiska unionens råd och Europarådet i ett samförståndsavtal av den 10–11 maj 2007 visserligen kommit överens om att samarbeta vad gäller lagstiftningen men samtidigt bekräftat sin självbestämmanderätt.

grundläggande rättigheterna emellertid en integrerad del av de allmänna rättsprinciper som domstolen ska säkerställa.¹⁰ Domstolen utgår därvid från medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner samt från den vägledning som ges i de folkrättsliga dokument angående skydd för de mänskliga rättigheterna som medlemsstaterna varit med om att utarbeta eller har tillträtt. I detta sammanhang är Europakonventionen av särskild betydelse.¹¹

55. Denna rättspraxis har under den europeiska integrationsprocessens vidare utveckling förankrats i artikel 6.2 EU. Enligt denna bestämmelse ska unionen som allmänna principer för gemenskapsrätten respektera de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen, som undertecknades i Rom den 4 november 1950, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.

56. För bedömningen av den andra grunden är framför allt artikel 6.1 i Europakonventionen relevant, enligt vilken var och en vid prövningen av sina civila rättigheter och

skyldigheter eller av en anklagelse om brott riktad mot sig, ska vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag. Denna grundläggande rättighet har en motsvarande formulering i artikel 47 i stadgan.

57. Enligt min uppfattning följer av de båda bestämmelserna att rätten till en rättvis rättegång¹² som är förankrad i bestämmelserna och som har erkänts i domstolens rättspraxis nödvändigtvis innefattar en garanti för en oavhängig och opartisk domstol. Detta bekräftades nyligen av domstolen i dom av den 1 juli 2008 i de förenade målen C-341/06 P och C-342/06 P (Chronopost och UFXEX mot kommissionen)¹³, i samband med frågan avseende de rättsliga kraven vad gäller sammansättningen av en avdelning, varvid domstolen betecknade ovannämnda garantier som en "[hörnsten]... för rätten till en rättvis rättegång" vars efterlevnad domstolen ska pröva ex officio när denna ifrågasätts på ett sätt som inte direkt framstår som uppenbart obefogat.¹⁴

10 — Se yttrande 2/94 (ovan fotnot 8), punkt 33, och dom av den 12 november 1969 i mål 26/69, Stauder (REG 1969, s. 419; svensk specialutgåva, volym 1, s. 421), punkt 7, av den 12 juli 1957 i de förenade målen 7/56, 3/57, 7/57, Algera (REG 1957, s. 82, 117), och av den 29 maj 1997 i mål C-299/95, Kremzow (REG 1997, s. I-2629), punkt 14.

11 — Se, till exempel, domen i målet Stauder (ovan fotnot 10), punkt 7, dom av den 14 maj 1974 i mål 4/73, Nold (REG 1974, s. 491), av den 13 december 1979 i mål 44/79, Hauer (REG 1979, s. 3727), punkt 15, av den 15 maj 1986 i mål 222/84, Johnston (REG 1986, s. 1651, svensk specialutgåva, volym 8, s. 597), punkt 18, av den 28 mars 2000 i mål C-7/98, Krombach (REG 2000, s. I-1935), punkt 25, av den 6 mars 2001 i mål C-274/99 P, Connolly mot kommissionen (REG 2001, s. I-1611), punkt 37, av den 12 juni 2003 i mål C-112/00, Schmidberger (REG 2003, s. I-5659), punkt 71, av den 27 juni 2006 i mål C-540/03, Parlamentet mot rådet (REG 2006, s. I-5769), punkt 35, av den 18 januari 2007 i mål C-229/05 P, Öcalan mot rådet (REG 2007, s. I-439), punkt 76, av den 26 juni 2007 i mål C-305/05, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl. (REG 2007, s. I-5305), punkt 29, av den 14 februari 2008 i mål C-450/06, Varec (REG 2008, s. I-581), punkt 44, och av den 8 maj 2008 i mål C-14/07, Weiss und Partner (REG 2008, s. I-3367), punkt 57.

12 — Domen i målet Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl. (ovan fotnot 11), punkt 29.

13 — Dom av den 1 juli 2008 i de förenade målen C-341/06 P och C-342/06 P, Chronopost och UFXEX mot kommissionen (REG 2008, s. I-4777).

14 — Ibidem (punkt 46). Domstolen har i detta sammanhang inledningsvis hänvisat till Europadomstolens dom av den 23 april 1996 i mål om överklagande nr 16839/90, Remli mot Frankrike, punkt 48, i vilken det hänvisades till de nationella domstolarnas skyldighet att pröva om principen om opartiskhet iakttagits med avseende på dess konkreta sammansättning. Domstolen hänvisade därefter till sin rättspraxis avseende de aspekter som ska prövas ex officio (se dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 67, och av den 20 februari 1997 i mål C-166/95 P, kommissionen mot Daffix, REG 1997, s. I-983, punkt 25). Domstolen har därmed huvudsakligen övertagit Europadomstolens rättspraxis och gett den verkan för gemenskapsrätten.

58. Mellan "oavhängighet" och "opartiskhet" föreligger ett funktionellt samband i den mån som det förstnämnda kriteriet är en förutsättning för det sistnämnda kriteriet. Begreppet "opartisk" hänför sig huvudsakligen till domarnas subjektiva inställning.¹⁵ Dessa ska stå över parterna och fatta sina beslut sakligt och efter bästa förmåga oberoende av den berörda personens identitet.¹⁶ Dagens princip om opartiskhet, som även erkänns i medlemsstaternas rättsordningar, härrör från den romerskrättsliga maximen "nemo debet esse iudex in propria causa" (principen om att ingen må vara domare i sin egen sak).¹⁷

59. Av Europadomstolens rättspraxis framgår att "opartiskhet" i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen i princip ska förstås som avsaknaden av förutfattade meningar och partiskhet.¹⁸ Den anser att denna princip är en förutsättning för

demokratiska samhällens förtroende för domstolar.¹⁹ Frågan om en domstol är opartisk kan enligt Europadomstolens fasta rättspraxis bedömas enligt ett subjektivt och ett objektivt prov.²⁰ Det första testet består i att utreda domarens personliga övertygelse eller personliga intresse i ett visst fall. Därvid presumeras domaren vara opartisk till dess att motsatsen bevisats.²¹ Det andra testet består i sin tur i att undersöka om domaren har gett tillräckliga garantier för att undanröja legitimt tvivel vad gäller hans opartiskhet.²²

60. I förevarande mål kan det konstateras att klaganden inte har anfört några argument som skulle kunna tala för att de tre domare som handlade målet har varit personligen partiska. De presumeras följaktligen ha varit opartiska. Såsom klaganden i efterhand preci-

15 — Enligt Calliess, G.-P., "Judicial Independence and Impartiality in International Courts", *International Conflict Resolution*, Tübingen 2006, s. 144, kännetecknas principen om opartiskhet av att de personer som deltar i förfarandet inte påverkas på ett otillbörligt sätt och av att domarna är opartiska i förhållande till dessa personer. Det måste enligt Decaux, E./Imbert, P.-H., *La Convention européenne des droits de l'homme* (utgiven av Louis-Edmond Pettiti), andra upplagan, artikel 6, s. 260, först undersökas vad en viss domare tänkte under de omständigheter som förelåg i fallet och om han hade ett visst skäl att fördöma klaganden.

16 — Se, för ett liknande resonemang, Frowein, J./Peukert, W., *Europäische Menschenrechtskonvention*, Kehl/Straßburg/Arlington 1985, artikel 6, punkt 94, s. 153. Enligt Krekeler, W., "Der befangene Richter", *Neue Juristische Wochenschrift*, 1981, s. 1633, medför kravet på opartisk neutralitet från domarens sida att han inte i något skede i de förfaranden som handläggs av honom grundar sitt beslut på irrelevanta och subjektiva överväganden. Hans beslut ska endast grunda sig på objektiva omständigheter i ärendet och uteslutande fattas enligt lag, oberoende av den berörda personen.

17 — Se även Kanska, K., "Towards Administrative Human Rights in the EU – Impact of the Charter of Fundamental Rights", *European Law Journal*, 2004, s. 313, som har anfört att kravet på opartiskhet härrör från denna romerskrättsliga maxim. Marriott, A., "Conflicts of Interest – A Way Forward?", bilaga nr 8 (till *Betriebs-Berater* 2003, häfte 47), s. 3, kopplar principerna om ett tvistlösningsorgans oavhängighet och opartiskhet till denna maxim. I den romerskrättsliga principen anges uttryckligen att ingen må vara domare i sin egen sak (se Liebs, D., *Lateinische Rechtsregeln und Rechtssprichwörter*, München 1998, s. 145).

18 — Dom av den 15 december 2005 i mål om överklagande nr 73797/01, Kyprinou mot Cypern, punkt 118.

19 — Dom av den 24 maj 1989 i mål om överklagande nr 10486/83, Hauschildt mot Danmark, punkt 48, och av den 16 december 2003 i mål om överklagande nr 57067/00, Grieves mot Förenade Konungariket, punkt 69.

20 — Dom av den 22 oktober 2007 i mål om överklagande nr 21279/02 och nr 36448/02, Lindon, Otchakovsky och July mot Frankrike, punkterna 75 och 76, av den 4 oktober 2007 i mål om överklagande nr 63610/00 och nr 38692/05, Forum Maritime S.A. mot Rumänien, punkt 116, av den 10 augusti 2006 i mål om överklagande nr 75737/01, Schwarzenberger mot Tyskland, punkt 38, av den 16 december 2003 (ovan fotnot 19), Grieves mot Förenade Konungariket, punkt 69 och av den 1 oktober 1982 i mål om överklagande nr 8692/79, Piersack mot Belgien, serie A nr 53, punkt 30.

21 — Se domen (ovan fotnot 20), Piersack mot Belgien, punkt 30, och dom av den 23 juni 1981 i mål om överklagande nr 6878/75 och nr 7238/75, serie A nr 43, s. 25, Le Compte, Van Leuven och De Meyere mot Belgien, punkt 58. Reid, K., *A practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights*, andra upplagan, punkt IIA-090, s. 114 och följande sida, har påpekat att det i praxis är mycket svårt att vederlägga denna presumtion, vilket innebär att det för att kunna dra slutsatsen att domaren är partisk inte räcker att domaren har en negativ uppfattning vad gäller det fall som domaren ska avgöra.

22 — Dom av den 25 februari 1997 i mål om överklagande nr 22107/93, Findlay mot Förenade Konungariket, punkt 73.

serat under förhandlingen har den inte ifrågasatt deras personliga övertygelse eller åsikt utan endast den omständigheten att de deltog i handläggandet av målen T-146/04 och T-132/06. Följaktligen ska endast en objektiv bedömning av domstolens opartiskhet göras mot bakgrund av dess sammansättning i mål T-132/06,²³ varvid enligt Europadomstolens rättspraxis de exakta omständigheterna i det konkreta fallet är avgörande.²⁴ Härvid tillmäts de berörda personernas personliga uppfattning visserligen en viss betydelse, men den är emellertid inte i sig utslagsgivande. Den avgörande frågan är snarare om oron huruvida opartiskhet har iakttagits är objektivt rättfärdigad.²⁵

61. Det kan inlednings konstateras att klaganden visserligen har åberopat artikel 6.1 i Europakonventionen men helt och hållet har avstått från att hänvisa till Europadomstolens rättspraxis, som skulle kunna stödja dess grund. Av en genomgång av domstolens hittillsvarande rättspraxis kan slutsatsen dras att klagandens tes saknar grund.

62. Av domen i målet Schwarzenberger mot Tyskland²⁶ följer att endast den omständigheten att en domstol redan har fattat flera beslut i samma ärende i sig inte räcker för att ge upphov till tvivel angående domstolens opartiskhet. Detta gäller bland annat för beslut som samma domstol har fattat före det egentliga domstolsförfarandet ("*pre-trial decisions*"),²⁷ men även för den särskilda situationen som domstolen undersökte i domen i de förenade målen C-341/06 P och C-342/06 P (Chronopost och UFEX mot kommissionen), i vilken domarna i ett mål på nytt hade att pröva samma mål, efter det att en högre domstol hade upphävt deras ursprungliga beslut till följd av ett överklagande mot detta.²⁸

63. Därav framgår att det ur artikel 6.1 i Europakonventionen inte kan härledas något allmänt förbud enligt vilket en domare inte kan pröva samma mål. Därutöver ska vid bedömningen av en domstols objektiva opartiskhet andra aspekter beaktas, såsom till exempel om domstolen har prövat samma mål eller två olika mål, om i de båda fallen samma domare ingick i den dömande sammansättningen och om det första beslutet redan hade vunnit laga kraft så att domstolen

23 — Se dom av den 26 september 1995 i mål om överklagande nr 18160/91, serie A, nr 325-A, Diennet mot Frankrike, punkt 36, och domen i målet Hauschildt mot Danmark (ovan fotnot 19), punkt 47, i vilka Europadomstolen i brist på bevisning för att de berörda nationella domarna var personligen partiska endast gjorde en objektiv bedömning av opartiskheten.

24 — Domen i målet Schwarzenberger mot Tyskland (ovan fotnot 20), punkt 42. Koering-Joulin, R., "La notion européenne de tribunal indépendant et impartial au sens de l'article 6 par. 1 de la Convention européenne des droits de l'homme", *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé*, 1990, s. 772, har i samband med de rättsstatliga kraven på en domstols sammansättning använt begreppet "strukturell opartiskhet".

25 — Domen i målet Lindon, Otchakovsky och July mot Frankrike (ovan fotnot 20), punkt 77, domen i målet Kyprianou mot Cypern (ovan fotnot 18), punkt 58, domen i målet Grieves mot Förenade Konungariket (ovan fotnot 19), punkt 69, dom av den 9 juni 1998 i mål om överklagande nr 22678/93, Incal mot Turkiet, punkt 71, domen i målet Findlay mot Förenade Konungariket (ovan fotnot 22), punkt 73 och domen i målet Hauschildt mot Danmark (ovan fotnot 19), punkt 48.

26 — Ovan fotnot 20, punkt 42.

27 — Domen i målet Schwarzenberger mot Tyskland (ovan fotnot 20), punkt 42, domen i målet Hauschildt mot Danmark (ovan fotnot 19), punkt 50 och dom av den 12 juni 2006 i mål om överklagande nr 32045/03, Romero Martin mot Spanien.

28 — Domen i målet Schwarzenberger mot Tyskland (ovan fotnot 20), punkt 42, domen i målet Diennet mot Frankrike (ovan fotnot 23), punkt 38, och dom av den 16 juli 1971, serie A nr 13, s. 40, Ringeisen mot Österrike, punkt 97. Domstolen drog samma slutsats i domen i målet Chronopost och UFEX mot kommissionen (ovan fotnot 13), punkterna 56–60. I denna dom fastställde domstolen att endast den omständigheten att det i den dömande sammansättningen ingår en domare som ingick i en annan dömande sammansättning som hade att pröva samma mål i sig inte räcker för att anse att den dömande sammansättningen är rättsstridig. Domstolen har därmed huvudsakligen anslutit sig till generaladvokaten Sharpstons rättsliga upplåtning (se förslaget till avgörande av den 6 december 2007 i samma mål, punkterna 58 och 59).

var bunden av det första beslutets materiella rättskraft.²⁹

64. Det ska i detta sammanhang för det första fastställas att de tre domare som det rör sig om inte handlade samma mål utan såväl i formellt som i materiellt hänseende handlade två olika mål. Domstolen hade inte anmodats att på nytt pröva de bedömningar av de faktiska omständigheterna som hade gjorts i det första förfarandet. Trots att de faktiska omständigheterna i stor utsträckning överensstämde med varandra, innehöll mål T-132/06 nämligen nya faktiska omständigheter och gav upphov till nya rättsfrågor som förstainstansrätten hade att bedöma. Föremålet för tvisten var således annorlunda, eftersom det den här gången var fråga om huruvida och i vilken utsträckning Europaparlamentet genom att anta beslutet av den 22 mars 2006 hade verkställt domen av den 22 december 2005.

65. Domen som meddelades till följd av en talan om ogiltigförklaring enligt artikel 230 EG är, såsom framgår av artikel 231.1 EG, en dom som ändrar rättsläget, genom vilken en rättsakt helt eller delvis ogiltigförklaras av domstolen.³⁰ Gemenskapsdomstolarna får inte uttala sig om domars rättsverkningar

som går utöver ogiltigförklaringen, till exempel om fastställelse eller föreläggande av åtgärder som ska vidtas på grund av domen.³¹ Domstolen kunde följaktligen först i det andra förfarandet direkt pröva om det fel i förfarandet som hade åberopats till stöd för en delvis ogiltigförklaring av beslutet av den 24 februari 2004 hade avhjälpits.

66. Under de omständigheter som föreligger i fallet hade det förhållandet att en del av domarna hade deltagit i det första förfarandet dessutom den fördelen att domarna hade exakt kännedom om bakgrunden till fallet och kunde koncentrera sig på de nya rättsfrågorna. Detta låg således även i rättvisans intresse.

67. Vad gäller rättens sammansättning vid handläggningen av mål T-132/06 finns det enligt min mening mot bakgrund av ovan nämnda rättspraxis från Europadomstolen inte något stöd för att påstå att principen om opartiskhet har åsidosatts. Vad gäller klagandens invändningar avseende referenten i de båda målen räcker det enligt min mening att

29 — Se domen i målet *Lindon, Otchakovsky och July mot Frankrike* (ovan fotnot 20), punkt 79, i vilken det rörde sig om två domare som handlade två domstolsförfaranden, varvid det första beslutet hade vunnit laga kraft. Europadomstolen fastslog att varje domare var bunden av det första beslutets materiella rättskraft, vilket innebar att dess deltagande inte påverkade det andra beslutet.

30 — Cremer, W., *Kommentar zu EUV/EGV* (utgiven av Calliess/Ruffert), tredje upplagan, 2007, artikel 231, punkt 1, Rengeling, H.-W./Middeke, A./Gellermann, M., *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union*, München 2003, 7 §, punkt 107, s. 144.

31 — Se, för ett liknande resonemang, Cremer, W. (ovan fotnot 30), artikel 231, punkt 1.

påpeka att domstolen i domen i målet Chronopost och UFEX mot kommissionen³² klargjorde att den omständigheten att samma domare utses till referent i två på varandra följande mål inte kan påverka bedömningen av frågan om opartiskhet, särskilt som domstolen fattar sina beslut kollegialt.

68. Det ska slutligen erinras om att ingen av parterna har överklagat domen av den 22 december 2005, vilket innebär att domen har vunnit rättskraft. De domare som handlade mål T-132/06 var följaktligen liksom alla andra domare även bundna av domens materiella rättskraft. Den omständigheten att de ingick i sammansättningen kan därför inte påverka de aspekter som omfattades därav, såsom till exempel konstaterandet att Europaparlamentet kan ha en rätt till återbetalning gentemot klaganden.³³

69. Det objektiva testet ger följaktligen inte heller anledning till tvivel angående domstolens opartiskhet.

70. Mot denna bakgrund anser jag att det inte föreligger något åsidosättande av klagandens rätt till en opartisk domstol som garanteras genom gemenskapsrätten. Överklagandet kan följaktligen inte bifallas med stöd av den andra grunden.

3. Den tredje grunden: Felaktig bedömning av räckvidden av domen av den 22 december 2005

71. Av klagandens argumentation avseende den tredje grunden framgår att denna utgick från att beslutet av den 24 februari 2004 var ogiltigt som rättsakt i sin helhet till följd av domen av den 22 december 2005. Enligt min mening grundar sig denna slutsats på en felaktig tolkning av den ifrågasatta domen.

72. I artikel 231 EG föreskrivs att domstolen eller förstainstansrätten ska förklara den berörda rättsakten ogiltig om talan om ogiltigförklaring mot rättsakten är välgrundad. Verkan av denna dom genom vilket rättsläget ändras omfattar emellertid inte nödvändigtvis den överklagade rättsakten i sin helhet. Om rättsakten nämligen består av flera delar som kan avskiljas från varandra och om endast en del strider mot gemenskapsrätten ska endast den delen ogiltigförklaras.³⁴ I förevarande fall rör det sig om en delvis ogiltigförklaring av en rättsakt i målet vid den nationella domstolen, vilket framgår av en tolkning av domen av den 22 december 2005.

73. Förstainstansrätten fastställde i punkt 84 i domen av den 22 december 2005 att beslutet

32 — Fotnot 13, punkt 53.

33 — Se punkt 11 i detta förslag till avgörande.

34 — Se dom av den 13 juli 1966 i de förenade målen 56/64 och 58/64, Consten och Grundig mot kommissionen (REG 1966, s. 429; svensk specialutgåva, volym 1, s. 277), av den 23 oktober 1974 i mål 17/74, Transocean Marine Paint Association mot kommissionen (REG 1974, s. 1063, svensk specialutgåva, volym 2, s. 357), punkt 21, och av den 6 mars 1979 i mål 92/78, Simmenthal mot kommissionen (REG 1979, s. 777), punkt 107 och följande punkt.

av den 24 februari 2004 i huvudsak innehöll två delar, nämligen dels generalsekreterarens konstaterande att de belopp som nämns i beslutet hade betalats ut till klaganden på felaktiga grunder och att de skulle drivas in, dels beslutet att driva in beloppen genom avräkning från den ersättning som skulle betalas ut till klaganden. Med utgångspunkt i konstaterandet i punkt 97 i denna dom, att generalsekreteraren inte var behörig att besluta om avräkningen i fråga utan att ha getts befogenhet av presidiet i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 27.4 i FID-bestämmelserna och att det därför förelåg ett väsentligt förfarandefel, vilket motiverade att beslutet ansågs vara rättsstridigt, fastställde förstainstansrätten att det angripna beslutet skulle ogiltigförklaras i den del det däri föreskrivs en sådan avräkning. Ogiltigförklaringen avsåg följaktligen uteslutande den andra delen av beslutet. Förstainstansrätten upprepade denna slutsats i punkterna 99 och 169 och slutligen i domslutet.

74. De andra ogiltighetsgrunder som åberopades till stöd för talan som avsåg den första delen av beslutet ogillades däremot av förstainstansrätten, vilket innebär att denna del av beslutet om ogiltigförklaring inte påverkades. Såsom förstainstansrätten med rätta erkände i punkt 52 i det överklagade beslutet har det därmed fastställts att beslutet för övrigt är lagenligt, det vill säga i den del det avsåg slutsatsen att beloppen hade betalats ut

på felaktiga grunder. Av detta följer att beslutet av den 24 februari 2004, till skillnad från vad klaganden antagit, inte kan betraktas som ogiltigt i sin helhet. I den mån som klaganden i rättsligt hänseende felaktigt och trots att det fanns tecken som tydde på motsatsen utgick från att den återstående delen av detta beslut inte existerade ska det erinras om att gemenskapens rättsakter enligt domstolens rättspraxis³⁵ i princip presumeras vara giltiga, även om de är behäftade med fel. Klaganden var således skyldig att inge ett överklagande mot domen av den 22 december 2005 för att helt och hållet undanröja beslutets rättsverkningar. Eftersom han har underlåtit att göra detta har det första delbeslutet laga kraft gentemot honom.

75. Såsom förstainstansrätten med rätta fastställde i punkt 30 i det överklagade beslutet utgjorde den omständigheten att beslutet av den 24 februari 2004 delvis var ogiltigt inget hinder mot att återuppta indrivningsförfarandet mot klaganden efter det att förfarandefelet hade avhjälpits genom att det förfarande som föreskrivs i artikel 27.4 i FID-bestämmelserna hade genomförts, särskilt som ogiltigförklaringen av en gemenskapsrättsakt enligt fast rättspraxis inte nödvändigtvis påverkar de förberedande rättsakternas giltighet.³⁶ Parlamentet var därför inte tvunget att upphäva den första delen av

35 — Domstolen har i fast rättspraxis förklarat att gemenskapsinstitutionernas rättsakter i princip presumeras vara giltiga och därmed ha rättsverkan, så länge de inte har återkallats eller förklarats vara ogiltiga inom ramen för en talan om ogiltigförklaring eller till följd av en begäran om förhandsavgörande eller invändning om rättsstridighet (se dom av den 15 juni 1994 i mål C-137/92 P, kommissionen mot BASF m.fl., REG 1994, s. I-2555, punkt 48, svensk specialutgåva, volym 15, s. I-201, av den 8 juli 1999 i mål C-245/92 P, Chemie Linz mot kommissionen, REG 1999, s. I-4643, punkt 93, och av den 5 oktober 2004 i mål C-475/01, kommissionen mot Grekland, REG 2004, s. I-8923, punkt 18).

36 — Dom av den 13 november 1990 i mål C-331/88, Fedesa m.fl. (REG 1990, s. I-4023), punkt 34, och av den 12 november 1998 i mål C-415/96, Spanien mot kommissionen (REG 1998, s. I-6993), punkt 32.

sitt beslut och på nytt genomföra indrivningsförfarandet för att verkställa domen av den 22 december 2005.

76. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser denna grund.

4. Den fjärde grunden: Underlåtenhet att beakta klagandens argumentation

77. Klaganden har kritiserat förstainstansrätten för att den inte har beaktat de argument som klaganden hade anfört för att beslutet av den 22 mars 2006 skulle ogiltigförklaras. Klaganden har i detta hänseende hänvisat till förstainstansrättens resonemang i punkterna 53 och 54 i det överklagade beslutet, enligt vilka den argumentation som avser den första delen av beslutet inte godtog.

78. Förstainstansrätten har huvudsakligen motiverat beslutet med att denna del av beslutet endast utgör en upprepning av den första delen av beslutet av den 24 februari 2004 vars lagenlighet bekräftades i domen av den 22 december 2005. Förstainstansrätten anser att det är uppenbart att de invändningar genom vilka beslutets lagenlighet ifrågasattes inte kan bifallas, eftersom denna del av beslutet har samma materiella rättskraft som en dom.

79. Det är enligt min mening nödvändigt att först klargöra, tvärtemot vad klaganden har hävdade i sitt överklagande,³⁷ att domstolens resonemang inte avser beslutet av den 22 mars 2006 i sin helhet, utan uteslutande den första delen av beslutet som till sitt innehåll motsvarar den första delen av beslutet av den 24 februari 2004.

80. För övrigt kan förstainstansrättens resonemang i punkterna 49–54 i det överklagade beslutet inte ifrågasättas på rättsliga grunder. Den berörda delen i beslutet av den 22 mars 2006 utgör på grund av den redan nämnda överensstämmelsen vad gäller innehållet inte någon ny rättsakt utan endast en bekräftande rättsakt som inte medför några nya rättsverkningar och därför inte kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring.³⁸ I enlighet med domstolens praxis,³⁹ till vilken

³⁷ — Punkt 55 i överklagandet.

³⁸ — Domstolens dom av den 25 oktober 1977 i mål 26/76, *Metro* mot kommissionen (REG 1977, s. 1875; svensk specialutgåva volym 3, s. 431), punkt 4, av den 15 december 1988 i de förenade målen 166/86 och 220/86, *Irish Cement* mot kommissionen (REG 1988, s. 6473), punkt 16, av den 5 maj 1998 i mål C-180/96, *Förenade kungariket* mot kommissionen (REG 1998, s. I-2265), punkt 28 och följande punkt, av den 11 januari 1996 i mål C-480/93 P, *Zunis Holding m.fl.* mot kommissionen (REG 1996, s. I-1), punkt 14. Förstainstansrättens dom av den 18 september 1997 i de förenade målen T-121/96 och T-151/96, *Mutual Aid Administration Services* mot kommissionen (REG 1997, s. II-1355), punkt 48, av den 27 november 1997 i mål T-224/95, *Tremblay m.fl.* mot kommissionen (REG 1997, s. II-2215), punkt 49, och av den 16 september 1998 i mål T-188/95, *Waterleiding Maatschappij* mot kommissionen (REG 1998, s. II-3713), punkterna 88–141), samt förstainstansrättens beslut av den 16 mars 1998 i mål T-235/95, *Goldstein* mot kommissionen (REG 1998, s. II-523), punkt 41. Se dessutom *Cremer, W.* (ovan fotnot 20), artikel 230, punkt 19, *Lenaerts, K./Arts, D./Maselis, I.* (ovan fotnot 6), punkt 7-016, s. 212.

³⁹ — Förstainstansrätten har hänvisat till domen av den 16 februari 1965 i mål 14/64, *Barge* mot höga myndigheten (REG 1965, s. 74). Se dessutom domstolens dom av den 11 maj 1989 i de förenade målen 193/97 och 194/87, *Maurissen m.fl.* mot revisionsrätten (REG 1989, s. 1045), punkt 26, och förstainstansrättens dom av den 27 oktober 1994 i mål T-64/92, *Chavane de Dalmassy m.fl.* mot kommissionen (REGP 1994, s. I-A-227 och s. II-723), punkt 25, enligt vilken en talan mot ett bekräftande beslut ska avvisas endast om det bekräftade beslutet blivit slutligt gentemot sökanden på grund av att talan inte väckts inom tidsfristen.

förstainstansrätten har hänvisat i punkt 51 i det överklagade beslutet, har den första delen av beslutet av den 22 mars 2006 följaktligen laga kraft, eftersom den första delen av beslutet av den 24 februari 2004 har laga kraft.

81. Förstainstansrätten drog därmed med rätta slutsatsen att det var uppenbart att klagandens invändningar i detta avseende inte kunde bifallas. Överklagandet kan följaktligen inte heller vinna bifall såvitt avser denna grund.

5. Den femte grunden: Underlåtenhet att beakta omständigheter av force majeure

82. Klaganden har kritiserat förstainstansrätten för att den med hänvisning till att beslutet av den 24 februari 2004 hade laga kraft vägrade att pröva klagandens grund avseende force majeure, trots att någon sådan grund inte hade åberopats i talan mot beslutet av den 24 februari 2004. Till skillnad från vad förstainstansrätten bedömde var det enligt klaganden nämligen inte fråga om en ny prövning av en grund som redan hade bedömts i domen av den 22 december 2005. Klaganden har i detta avseende anfört att force majeure förelåg till följd av att det spanska

justitiedepartementet inte hade besvarat dess skrivelse av den 15 april 2006 genom vilken klaganden hade begärt att kopior av de handlingar som hade beslagtagits och som avsåg hans mandat som ledamot skulle överlämnas.

83. Endast sådana händelser som är ovanliga och oförutsebara, som den som åberopar force majeure inte har kunnat påverka och vars följder han inte skulle ha kunnat undvika även om han hade iakttagit nödvändig omsorg omfattas av det gemenskapsrättsliga begreppet force majeure respektive oförutsedd händelse.⁴⁰ Av detta framgår att både begreppet force majeure och begreppet oförutsedd händelse omfattar ett objektivt och ett subjektivt rekvisit, av vilka det objektiva rekvisitet avser ovanliga omständigheter som ligger utanför den berördas kontroll och det subjektiva rekvisitet avser vederbörandes skyldighet att skydda sig mot följderna av ovanliga händelser genom att, utan orimliga uppoffringar, vidta lämpliga åtgärder.⁴¹

84. Klagandens påstående att förstainstansrätten inte prövade den tredje grunden avseende force majeure kan inte godtas. Det

40 — Fast rättspraxis, se exempelvis domstolens dom av den 5 februari 1987 i mål C-145/85, Denkavit (REG 1987, s. 565), punkt 11, av den 7 december 1993 i mål C-12/92, Huygen (REG 1993, s. I-6381), punkt 31, av den 17 oktober 2002 i mål C-208/01, Parras Medina (REG 2002, s. I-8955), punkt 19, av den 5 oktober 2006 i mål C-105/02, kommissionen mot Tyskland (REG 2006, s. I-9659), punkt 89, och i mål C-377/03, kommissionen mot Belgien (REG 2006, s. I-9733), punkt 95, samt av den 18 december 2007 i mål C-314/06, Société Pipeline Méditerranée et Rhône (REG 2007, s. I-12273), punkt 23.

41 — Dom av den 15 december 1994 i mål C-195/91 P, Bayer mot kommissionen (REG 1994, s. I-5619), punkt 32, och beslut av den 18 januari 2005 i mål C-325/03 P, Zuazaga Meabe mot harmoniseringsbyrån (REG 2005, s. I-403), punkt 25.

ska i detta sammanhang erinras om att klaganden redan i domen i målet T-146/04⁴² samt i målet T-132/06⁴³ åberopade att han inte kunde inkomma med vissa handlingar avseende sina räkenskaper. I båda fallen motiverade han detta med att hans kassör var arresterad och med att många av hans redovisningshandlingar hade beslagtogs av de spanska och franska myndigheterna, tillsammans med beloppet på 200 304 euro, vilket beslagtogs av den förste förundersökningsdomaren vid Tribunal de grande instance de Paris. Trots att han först i mål T-132/06 uttryckligen betecknade dessa omständigheter som force majeure är det uppenbart att han redan i mål T-146/04 åberopade omständigheter som ur hans synvinkel var oförutsebara och som låg utanför hans kontroll och att han därmed i rättsligt hänseende åberopade force majeure i den mening som avses i ovannämnda definition.

85. Förstainstansrätten fann att så var fallet när den i punkt 54 i det överklagade beslutet fastställde att klaganden mot den första delen av det angripna beslutet huvudsakligen gjorde gällande samma argument som i punkt 147 i domen av den 22 december 2005. Eftersom dessa argument, såsom förstainstansrätten också fann, redan hade avvisats i denna dom och domen hade rättskraft kunde förstainstansrätten även avvisa dessa argument med hänvisning till att det första delbeslutet hade vunnit laga kraft.

86. Under dessa omständigheter ska endast påståendet att det spanska justitiedepartementet underlåtit att besvara skrivelsen av den 15 april 2006 granskas. Oberoende av om underlåtenheten att besvara ett brev i sig kan utgöra force majeure, kan det fastställas att klaganden för första gången i förevarande mål har åberopat denna omständighet. Denna argumentation framfördes visserligen i förfrågan i första instans i samband med den elfte grunden avseende påståendet om en oriktig bedömning vid antagandet av det angripna beslutet,⁴⁴ dock inte i samband med den tredje grunden avseende förekomsten av force majeure.⁴⁵ Förstainstansrätten prövade följaktligen denna argumentation i enlighet med den klassificering som hade gjorts i ansökan inom ramen för den elfte grunden och avvisade den tillsammans med de andra argumenten. Klaganden har inte kritiserat den omständigheten att den elfte grunden ogillades med hänvisning till att det var uppenbart att den inte kunde tas upp till sakprövning.

87. Jag vill dessutom framhålla den omständigheten att den aktuella skrivelsen enligt klagandens uppgifter sändes till det spanska justitiedepartementet den 15 april 2006, det vill säga knappt en månad efter det att det angripna beslutet av den 22 mars 2006 hade antagits. Under dessa omständigheter kunde de spanska myndigheternas underlåtenhet att reagera på denna skrivelse inte påverka parlamentets beslut. Klagandens argumentation kan således inte godtas.

42 — Se domen i målet Gorostiaga Atxalandabaso mot parlamentet (ovan fotnot 5), punkt 147.

43 — Se punkt 67 i ansökan i mål T-132/06.

44 — Se punkterna 94–98 (särskilt punkt 96) i ansökan i mål T-132/06.

45 — Se punkterna 66–69 i ansökan i mål T-132/06.

88. Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser denna grund.

6. Den sjätte grunden: Underlåtenhet att beakta argumentationen avseende ett åsidosättande av principen om god förvaltningssed

89. Enligt den härskande meningen i doktrinen⁴⁶ är principen om god förvaltningssed som klaganden har åberopat inom ramen för sin sjätte grund inte en enskild förvaltningsrättslig princip utan en samling av flera principer, så att säga ett samlingsbegrepp för alla eller vissa förvaltningsrättsliga principer. Begreppet används ibland som en synonym för alla principer som ligger till grund för det

administrativa förfarandet i en rättsstat. Enligt principen om god förvaltningssed krävs till exempel att myndigheter avhjälpel fel eller brister,⁴⁷ att förfarandet handläggs på ett opartiskt och objektivt sätt⁴⁸ och att beslut fattas inom en rimlig tidsfrist.⁴⁹ Denna princip föreskriver dessutom en omfattande omsorgsplikt för myndigheterna⁵⁰ och en rätt att bli hörd, det vill säga en skyldighet för tjänstemän att ge personer som berörs av ett beslut tillfälle att inkomma med synpunkter⁵¹ samt skyldigheten att motivera beslutet.⁵²

90. Vilka principer som emellertid omfattas av begreppet "principen om god förvaltningssed" varierar och kan inte fastställas exakt. Härtill kommer svårigheten att fastställa om det härvid rör sig om principer som de administrativa myndigheterna endast ska beakta eller om det rör sig om rättigheter genom vilka enskilda beviljas en subjektiv rätt att kräva ett visst agerande eller underlåtenhet

46 — Se, för ett liknande resonemang, Wakefield, J., *The right to good administration*, Alphen 2007, s. 23, Lais, M., "Das Recht auf eine gute Verwaltung unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs", *Zeitschrift für europarechtliche Studien*, 2002, häfte 3, s. 453 och s. 454, och Dutheil de la Rochère, J., "The EU Charter of Fundamental Rights, Not Binding but Influential: the Example of Good Administration", *Continuity and change in EU law: essays in honour of Sir Francis Jacobs*, 2008, s. 169, som utgår från en samling av flera principer. Lenaerts, K./Van Nuffel, P. (ovan fotnot 9), punkt 17-069, s. 713, har i vart fall utgått från ett flertal rättsliga principer som anges under beteckningen "principer om god förvaltningssed". Martínez Soria, J., "Die Kodizes für gute Verwaltungspraxis", *Europarecht*, 2001, häfte 5, s. 685, har påpekat att begreppet god förvaltningssed används på olika sätt. Gemensamt för dessa uppfattningar är att de sammanfattar de administrativa myndigheternas skyldigheter att vidta åtgärder gentemot medborgare. Denna sammanfattning är inte slutgiltig utan är öppen för nya aspekter vad gäller förhållandet mellan de administrativa myndigheterna och medborgare.

47 — Dom av den 12 maj 1971 i mål 55/70, Reinarz mot kommissionen (REG 1971, s. 379), punkterna 19 och 21.

48 — Förstainstansrättens dom av den 6 juli 2000 i mål T-62/98, Volkswagen mot kommissionen (REG 2000, s. II-2707), punkt 245.

49 — Dom av den 15 februari 2001 i mål C-99/98, Österrike mot kommissionen (REG 2001, s. I-1101), punkt 73.

50 — Dom av den 23 oktober 1986 i mål 321/85, Schwiering mot revisionsrätten (REG 1986, s. 3199), punkt 18, förstainstansrättens dom av den 15 december 1999 i de förenade målen T-33/98 och T-34/98, Petrotub och Republica mot rådet (REG 1999, s. II-3837), punkt 133.

51 — Dom av den 28 maj 1980 i de förenade målen 33/79 och 75/79, Kuhner mot kommissionen (REG 1980, s. 1677), punkt 25, förstainstansrättens dom av den 6 november 1994 i mål T-450/93, Lisrestal m.fl. mot kommissionen (REG 1994, s. II-1177), punkt 42.

52 — Förstainstansrättens dom av den 18 september 1995 i mål T-167/94, Nölle mot rådet och kommissionen (REG 1995, s. II-2589), punkt 73.

från de administrativa myndigheternas sida.⁵³ I detta sammanhang är för det första källans rättsliga karaktär avgörande och för det andra de tillämpliga bestämmelsernas innehåll.

i de förfarandebestämmelser som gemenskapsorganen har antagit för att genomföra kodexen. På motsvarande sätt föreligger även stora skillnader vad gäller deras bindande karaktär för gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen vid den direkta verkställigheten av gemenskapsrätten. Den viktigaste inspirationskällan vid utkastet av artikel 41 i stadgan, i vilken principen om god förvaltningssed numera har utformats till en grundläggande rättighet för enskilda, var från första början emellertid domstolens rättspraxis.⁵⁴

91. Inom gemenskapens rättsordning kommer principen om god förvaltningssed till uttryck i ett stort antal bestämmelser i primär- och sekundärrätten, i artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i Europeiska ombudsmannens kodex om god förvaltningssed samt

53 — Wakefield, J (ovan fotnot 46), s. 23 har påpekat att de bestämmelser som omfattar principen om god förvaltningssed har olika status inom gemenskapsrättens hierarki och därför inte är lika relevanta. Medan vissa endast utgör förhållningsregler utgör andra ett rättsligt bindande åtagande. Enligt min mening stöds denna ståndpunkt av den definition som den dåvarande ombudsmannen Jacob Söderman, på grund av att det saknades en legaldefinition av begreppet "missförhållande" i den mening som avses i artikel 195.1 EG, framlade i sin årsrapport till Europaparlamentet år 1997 och som har använts sedan dess. Definitionen har följande lydelse: "Administrativa missförhållanden föreligger när ett offentligt organ underlåter att agera i enlighet med en regel eller princip som är bindande för det." Såsom jag redan anförde i mitt förslag till avgörande av den 28 mars 2007 i mål C-331/05 P, Internationaler Hilfsfonds mot kommissionen (REG 2007, s. I-5475), punkt 68, kan man av definitionen sluta sig till att det med missförhållande i princip inte bara är åsidosättande av bindande rättsprinciper som avses, utan också alla överträdelser av de principer för vederbörlig myndighetspraxis som vanligen hänförs till så kallad *soft law*, eftersom de inte är juridiskt bindande. Det ska vidare hänvisas till generaladvokaten Slynnns förslag till avgörande av den 23 oktober 1983 i mål 64/82, Tradax mot kommissionen (REG 1984, s. 1359, 1387), i vilket generaladvokaten förklarade att han inte anser att det är en allmän rättsprincip att det som krävs enligt god förvaltningssed nödvändigtvis är rättsligt bindande. En väl fungerande arkivering kan visserligen utgöra en väsentlig del av en god förvaltning, det finns emellertid ingen rättsligt verkställbar rättighet till en sådan arkivering. Generaladvokaten fann i detta sammanhang att lagstiftning och god förvaltning delvis kan täcka varandra men inte nödvändigtvis betyder samma sak.

92. Utgångspunkten för bedömningen av om ett gemenskapsorgan vid antagandet av en rättsakt har åsidosatt principen om god

54 — Enligt Kanska, K. (ovan fotnot 17), s. 304, var gemenskapsdomstolarnas rättspraxis konventets viktigaste inspirationskälla vid utkastet av artikel 41 i stadgan. Av konventets förklaringar till stadgan, vilka inte är rättsligt bindande, framgår att denna bestämmelse grundar sig på existensen av en rättslig gemenskap, vars karakteristiska kännetecken har utvecklats genom rättspraxis i vilken särskilt principen om god förvaltningssed har fastställts (se bland annat domstolens dom av den 31 mars 1992 i mål C-255/90 P, Burban, REG 1992, s. I-2253, samt förstainstansrättens dom i målet Nölle (ovan fotnot 52), och av den 9 juli 1999 i mål T-231/97, New Europe Consulting m.fl., REG 1999, s. II-2403). Denna rättighet, i den form som beskrivs i de första två styckena i artikel 41 i stadgan, framgår av rättspraxis (domstolens dom av den 15 oktober 1987 i mål 222/86, Heylens, REG 1987, s. 4097, punkt 15, av den 18 oktober 1989 i mål 374/87, Orkem, REG 1989, s. 3283, och av den 21 november 1991 i mål C-269/90, TU München, REG 1991, s. I-5469, samt domen i målet Lisrestal (ovan fotnot 51), och domen i målet Nölle (ovan fotnot 52), och – avseende motiveringskyldigheter – av artikel 253 EG. Avseende gemenskapsdomstolarnas betydelse vid utvecklingen av allmänna rättsprinciper i gemenskapens processrätt, se Schwarze, J., *European Administrative Law*, första upplagan, London 2006, s. 59 och följande sida.

förvaltningssed är därför, i avsaknad av ett rättsligt bindande dokument genom vilket de rättigheter som följer av artikel 41 i stadgan genomförs med verkan för alla gemenskapsorgan och gemenskapsinstitutioner,⁵⁵ alltid domstolens rättspraxis.⁵⁶

förvaltningssed, saknar en föreskrivande karaktär. Eftersom resolutionen inte är rättsligt bindande kan klaganden varken härleda rättigheter ur resolutionen⁵⁸ eller ur den kodex som ombudsmannen har utarbetat, som endast har en förebildsfunktion för gemenskapsorganen vad gäller antagandet av en egen uppförandekod.

93. Förstainstansrätten har därför i punkt 72 i det överklagade beslutet med rätta påpekat att resolutionen av den 6 september 2001,⁵⁷ genom vilken parlamentet på förslag av ombudsmannen uppmanade kommissionen att lägga fram ett lämpligt förslag till en förordning på grundval av artikel 308 EG för att införa enhetliga bestämmelser för god

94. Klaganden har emellertid rätt i att förstainstansrätten vid prövningen av den sjunde grunden var skyldig att beakta andra rättskällor och inte endast artikel 20 i ovan nämnda kodex för god förvaltningssed, särskilt som klaganden i sin ansökan uttryckligen hade åberopat artikel 41 i stadgan.⁵⁹ Denna brist i motiveringen kan emellertid inte medföra att det överklagade beslutet ska

55 — Den Europeiska ombudsmannen påpekade, i sitt tal av den 2 februari 2000 inför det konvent i vilket han arbetade för, att rätten till god förvaltning skulle inbegripas, att denna princip måste genomföras genom antagandet av en bestämmelse för säkerställande av god förvaltningspraxis. I Europaparlamentets rapport om situationen vad gäller de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen framhölls också att det för att i praxis genomföra artikel 41 i stadgan krävs att en kodex för god förvaltningssed antas (rapporten Cornillet av den 21 juni 2001, situationen vad gäller de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen, A5-0223/2001, s. 113 och följande sida). Efter en förfrågan från den Europeiska ombudsmannen ställde till alla gemenskapsorgan och gemenskapsinstitutioner visade det sig att det inte fanns några sådana bestämmelser. Den Europeiska ombudsmannen utarbetade därefter en mönsterkodex för god förvaltningssed och sände denna till gemenskapsorganen och gemenskapsinstitutionerna med ett förslag om att anta motsvarande förfarandebestämmelser. Dessa bestämmelser skulle offentliggöras i form av beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*. Medan de decentraliserade organen antog mönsterkodexen offentliggjorde kommissionen förfarandebestämmelser under rubriken "Kodex för god förvaltningssed", dock inte som beslut utan i bilagan till deras arbetsordning (EGT L 308, 2000, s. 26–34).

56 — Se, för ett liknande resonemang, även Lais, M. (ovan fotnot 46), s. 461, som med avseende på rätten till god förvaltning eller de enskilda elementen av vilka denna består har anfört att i första hand de gränser och hinder som har utvecklats av domstolen eller det innehåll som har formulerats av domstolen gäller.

57 — Europaparlamentet, resolution av den 6 september 2001 om särskild rapport från Europeiska ombudsmannen till Europaparlamentet efter undersökningen på eget initiativ av om de olika gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen antagit någon kodex för god förvaltningssed som är tillgänglig för allmänheten C5-0438/2000 – 2000/2212(COS).

58 — Enligt Lenaerts, K./Van Nuffel, P. (ovan fotnot 9), punkt 17-140, s. 783, hör "resolutioner" till de övriga akter som inte anges i artikel 249 EG som gemenskapsorganen kan anta. De har emellertid påpekat att dessa akter inte alltid syftar till att medföra rättsverkningar. Schoo, J., *EU-Kommentar* (utgiven av Jürgen Schwarze), första upplagan, Baden-Baden 2000, artikel 189 EG, punkt 11, s. 1732, anser att politiska resolutioner och uppmaningar till andra organ att vidta åtgärder hör till de akter som Europaparlamentet antar som politiskt diskussionsforum, emellertid inte som lagstiftande organ. Resolutionen av den 6 september 2001 som är en anmodan till kommissionen att inom ramen för gemenskapens lagstiftningsförfarande göra bruk av dess initiativrätt kan klassificeras som en sådan politisk akt.

59 — Se punkterna 49, 50 och 86 i ansökan. Förstainstansrätten har tidigare prövat åsidosättanden mot principen om god förvaltningssed och därvid själv hänvisat till artikel 41 i stadgan. Se förstainstansrättens dom av den 30 januari 2002 i mål T-54/99, max.mobil mot kommissionen (REG 2002, s. II-313), punkt 48, avseende rätten till en snabb och opartisk handläggning av ett klagomål, och dom av den 13 juli 2005 i mål T-242/02, Sunrider mot HABM (REG 2005, s. II-2793), punkt 51, i samband med principen om iakttagande av en rimlig tidsfrist som utgör en beståndsdel av principen om god förvaltningssed.

upphävas, eftersom de skäl som förstainstansrätten anfört för att motivera att den sjunde grunden delvis är ogrundad och delvis inte kan tas upp till prövning står sig vid en rättslig prövning.

95. Förstainstansrätten har vad gäller klagandens invändning att den inte hade informerats om presidiets beslut av den 1 februari 2006 för det första, i punkt 72 i det överklagade beslutet, påpekat att detta inte utgjorde det slutgiltiga beslut som gick klaganden emot. Det ska erinras om att presidiets beslut av den 1 februari 2006 inte är riktat till klaganden utan till parlamentets generalsekreterare. Dessutom har detta beslut i rättsligt hänseende karaktären av ett bemyndigande från presidiet till generalsekreteraren enligt artikel 27.4 i FID-bestämmelserna att driva in återbetalningen av felaktigt utbetalda belopp. Detta bemyndigande är emellertid endast relevant i förhållandet mellan presidiet och generalsekreteraren och har inte några verkningar gentemot utomstående. Ett åsidosättande av klagandens rättigheter kan föreligga och därmed motivera ett självständigt klagomål först då generalsekreteraren utövade detta bemyndigande genom att anta beslutet av den 22 mars 2006. Av detta följer, som förstainstansrätten riktigt konstaterat, att beslutet av den 22 mars 2006 som direkt berörde klaganden skulle ha delgetts honom, och således inte beslutet av den 1 februari 2006.

96. För det andra har förstainstansrätten i punkt 33 i det överklagade beslutet hänvisat till att beslutet av den 1 februari 2006 inte utgjorde bevisning som ska användas mot klaganden, vilken han borde ha haft

kännedom om.⁶⁰ Förstainstansrätten fastställde därmed riktigt att klagandens rätt till försvar inte hade åsidosatts.

97. Förstainstansrätten fastslog följaktligen att parlamentet inte var skyldigt att meddela klaganden om innehållet i detta beslut. Den beröras rätt till information som är en delaspekt av principen om rätten till försvar i det administrativa förfarandet hade således inte åsidosatts.

98. Förstainstansrätten fastställde således med rätta att den sjunde grunden delvis är ogrundad och delvis inte kan tas upp till prövning. Eftersom detta beslut inte kan anses utgöra ett åsidosättande av principen om god förvaltningssed kan överklagandet inte heller vinna bifall såvitt avser denna grund.

B — Resultat av prövningen

99. Av vad som anförts ovan följer att överklagandet saknar grund. Det ska således ogillas i sin helhet.

60 — Förstainstansrätten har i detta sammanhang åberopat gemenskapsdomstolarnas rättspraxis som redan nämnts i punkt 118 i domen i målet Gorostiaga Atxalandabaso mot parlamentet (ovan fotnot 5) avseende den allmänna principen om rätten till försvar, enligt vilken en person ska ha möjlighet att ta ställning till varje handling som institutionen avser att göra gällande mot honom.

V — Rättegångskostnader

100. Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 är tillämplig på mål om

överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Klaganden har tappat målet och ska därför förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, enligt vad Europaparlamentet har yrkat.

VI — Förslag till avgörande

101. Mot denna bakgrund föreslår jag att domstolen

- ogillar överklagandet i dess helhet, och
- förpliktar klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.